

C/2024/6604

7.11.2024

KOMUNIKAT KOMISJI

w sprawie strategicznych ram współpracy międzynarodowej

w kontekście rozporządzenia (UE) 2023/1115 w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów

(C/2024/6604)

1. WPROWADZENIE

Wylesianie i degradacja lasów należą do głównych czynników napędzających zmianę klimatu i utratę różnorodności biologicznej, czyli dwa najważniejsze wyzwania środowiskowe naszych czasów. Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) szacuje, że w latach 1990–2020 z powodu wylesiania utracono 420 mln hektarów lasów, co stanowi obszar większy niż Unia Europejska. Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC) szacuje, że 23 % całkowitej emisji gazów cieplarnianych (2007–2016) pochodzi z rolnictwa, leśnictwa i innych rodzajów użytkowania gruntów⁽¹⁾. Jednocześnie przewiduje się, że wzrost liczby ludności na świecie, wraz z innymi tendencjami, takimi jak ekspansja biogospodarki⁽²⁾, będzie zwiększać zapotrzebowanie na grunty rolne i wywierać dodatkową presję na lasy. Zasadnicze znaczenie dla powstrzymania kryzysu klimatycznego i kryzysu różnorodności biologicznej, które zagrażają naszej wspólnej przyszłości, będzie miało zintensyfikowanie działań na rzecz walki z wylesianiem i degradacją lasów oraz dokonanie zdecydowanej zmiany na poziomie globalnym w kierunku zrównoważonej produkcji. Pomoże to również rozwiązać globalny kryzys wodny w świetle dostępnych dowodów naukowych na temat powiązań między wylesianiem a ilością opadów i poziomem temperatury. Ponadto lasy zapewniają ważne usługi ekosystemowe – od zapobiegania powodziom i oczyszczania wody po produkty lecznicze – a także odgrywają kluczową rolę w dekarbonizacji społeczeństwa. Z powodu utraty tych usług często najbardziej cierpią biedniejsze i bardziej narażone części populacji.

W ramach jednego z 17 celów zrównoważonego rozwoju ustanowionych przez Organizację Narodów Zjednoczonych w 2015 r. – a mianowicie celu 15⁽³⁾ – zobowiązano kraje na całym świecie do powstrzymania wylesiania do 2020 r. Ponieważ cel ten nie został osiągnięty, na 26. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (UNFCCC) – COP 26, która odbyła się w 2021 r. w Glasgow, UE wraz z 143 państwami będącymi producentami i konsumentami zobowiązała się do powstrzymania i odwrócenia procesu wylesiania do 2030 r. Podczas COP 28 w Glasgow w globalnym przeglądzie uznano znaczenie powstrzymania wylesiania, ochrony i odtwarzania lasów w ramach globalnych działań na rzecz łagodzenia zmiany klimatu, a Komisja Europejska wraz z krajami partnerskimi kontynuowała starania, aby zapewnić pomyślne przejście na łańcuchy wartości niepowodujące wylesiania. Potwierdzili to również ministrowie ds. klimatu, energii i środowiska grupy G-7 na spotkaniu w Turynie w dniach 29–30 kwietnia 2024 r.⁽⁴⁾ oraz przywódcy grupy G-7 na szczycie w Apulii w dniach 12–13 czerwca 2024 r.⁽⁵⁾

Główną przyczyną wylesiania i degradacji lasów jest zwiększanie powierzchni gruntów rolnych w celu produkcji towarów takich jak soja, wołowina, olej palmowy, drewno, kakao, kaczek czy kawa. Jako jedna z największych gospodarek i jednocześnie jeden z głównych konsumentów tych towarów UE uznaje swoją częściową odpowiedzialność za wylesianie i degradację lasów na całym świecie oraz związany z tym obowiązek przyczynienia się do powstrzymania tych zjawisk. Solidne środki po stronie popytu stanowią również istotne uzupełnienie środków już podjętych po stronie podaży. Bez nich istniałoby ryzyko, że popyt na produkty związane z wylesianiem będzie nadal napędzał produkcję i osłabiał działania podejmowane po stronie podaży.

Ponadto, zgodnie ze strategią Global Gateway, UE zadeklarowała dążenie do bardziej odpornych powiązań na szczeblu światowym, w tym poprzez inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową, wyższe normy społeczne i środowiskowe oraz bardziej zrównoważone łańcuchy wartości.

⁽¹⁾ Około 11 % całkowitych emisji CO₂ pochodzi z leśnictwa i innych rodzajów użytkowania gruntów, głównie wylesiania, natomiast pozostałe 12 % to bezpośrednie emisje z produkcji rolnej obejmującej zwierzęta gospodarskie i nawozy.

⁽²⁾ Jak podkreślono w strategii Komisji dotyczącej biogospodarki: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/environment/bioeconomy/bioeconomy-strategy_en.

⁽³⁾ SDG 15.2: „Do 2020 r. wspierać zrównoważone zarządzanie wszystkimi typami lasów, zatrzymać wylesianie, odtworzyć zniszczone lasy oraz znacznie zwiększyć poziom zalesiania i ponownego zalesiania na świecie”.

⁽⁴⁾ https://www.g7italy.it/wp-content/uploads/G7-Climate-Energy-Environment-Ministerial-Communique_Final.pdf.

⁽⁵⁾ <https://www.g7italy.it/wp-content/uploads/Apulia-G7-Leaders-Communique.pdf>.

2. ROZPORZĄDZENIE UE W SPRAWIE ŁAŃCUCHÓW DOSTAW NIEPOWODUJĄCYCH WYLESIANIA

W ramach Europejskiego Zielonego Ładu Komisja Europejska opracowała rozporządzenie UE w sprawie łańcuchów dostaw niepowodujących wylesiania („rozporządzenie EUDR”) ⁽⁶⁾, stanowiące kontynuację komunikatu z 2019 r. pt. „Zintensyfikowanie działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów”. Rozporządzenie to weszło w życie 29 czerwca 2023 r. i będzie stosowane od 30 grudnia 2024 r. (30 czerwca 2025 r. w przypadku podmiotów, które są mikroprzedsiębiorstwami lub małymi przedsiębiorstwami).

Rozporządzenie EUDR jest pierwszym tego rodzaju aktem prawnym mającym na celu wyeliminowanie zjawisk wylesiania i degradacji lasów spowodowanych produkcją i konsumpcją w UE. Jest podstawowym narzędziem służącym wypełnieniu globalnych zobowiązań zapisanych w celach zrównoważonego rozwoju, w globalnych ramach różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu oraz w porozumieniu paryskim.

Rozporządzenie to stosuje się w taki sam sposób do wybranych towarów i produktów wprowadzanych do obrotu w UE i wywożonych z rynku UE i zostało opracowane tak, aby zapewnić równe traktowanie i niedyskryminację zgodnie z zasadami Światowej Organizacji Handlu (WTO). Wszystkie podmioty gospodarcze, które zamierzają zaopatrywać rynek UE w towary i produkty objęte jego zakresem, będą musiały stosować praktyki produkcyjne niepowodujące wylesiania i zapewniać przejrzystość łańcuchów dostaw. Ponieważ popyt na produkty niepowodujące wylesiania rośnie na całym świecie, rozporządzenie EUDR stanowi szansę na rozwój handlu produktami niepowodującymi wylesiania i zwiększenie możliwości rynkowych zrównoważonych podmiotów na całym świecie.

Aby ułatwić wdrażanie rozporządzenia, osiągnąć jego cele i zapewnić sprawiedliwe i sprzyjające włączeniu społecznemu przejście na legalne łańcuchy dostaw niepowodujące wylesiania, w art. 30 rozporządzenia przewidziano ścisłą współpracę międzynarodową i zaangażowanie oparte na specjalnie w tym celu opracowanych ramach strategicznych. Art. 30 ust. 1 rozporządzenia EUDR stanowi:

„Komisja, w imieniu Unii, i zainteresowane państwa członkowskie podejmują – w ramach skoordynowanego podejścia z krajami będącymi producentami i ich częściami, których dotyczy niniejsze rozporządzenie, w szczególności tymi, które zostały sklasyfikowane jako kraje o wysokim ryzyku zgodnie z art. 29 – za pośrednictwem istniejących i przyszłych partnerstw i innych odpowiednich mechanizmów współpracy działania umożliwiające wspólne zajęcie się pierwotnymi przyczynami wylesiania i degradacji lasów. Komisja opracowuje kompleksowe ramy strategiczne Unii dotyczące takiego zaangażowania i rozważa mobilizację odpowiednich instrumentów unijnych”.

W związku z tym aby promować wdrażanie rozporządzenia EUDR, główny nacisk kładzie się na współpracę z krajami będącymi producentami z uwzględnieniem między innymi odpowiednich inicjatyw na rzecz zrównoważonego rozwoju i najlepszych praktyk na szczeblu krajowym, regionalnym i globalnym.

Jednocześnie UE intensyfikuje współpracę z innymi państwami będącymi głównymi konsumentami towarów przyczyniających się do wylesiania, która dotyczy skutecznych środków po stronie popytu mogących pomóc w osiągnięciu celu na 2030 r. UE prowadzi również pogłębiony dialog na odpowiednich forach wielostronnych na temat polityk i działań mających na celu powstrzymanie wylesiania i degradacji lasów.

UE zobowiązała się do skutecznego wdrażania rozporządzenia EUDR we współpracy w ramach dialogu i partnerstwa z krajami będącymi producentami. W związku z tym UE zintensyfikowała działania na rzecz wymiany informacji na temat poszczególnych elementów składowych rozporządzenia EUDR, zwłaszcza w kontekście specjalnej wielostronnej platformy oraz w formie dyskusji technicznych z krajami będącymi producentami i zainteresowanymi stronami, w tym za pośrednictwem delegatur UE. UE udostępnia również różne narzędzia wsparcia, aby pomóc zainteresowanym stronom podlegającym przepisom tego rozporządzenia w przygotowaniu się do wypełniania związanych z tym obowiązków. Narzędzia te obejmują:

- a) dokument z **często zadawanymi pytaniami** ⁽⁷⁾ (regularnie aktualizowany), który zawiera dodatkowe wyjaśnienia na temat wielu przepisów rozporządzenia EUDR;

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1115 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 995/2010 (Dz.U. L 150 z 9.6.2023, s. 206, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1115/oj>).

⁽⁷⁾ https://environment.ec.europa.eu/publications/frequently-asked-questions-deforestation-regulation_pl.

- b) **formalne wytyczne**, w których wyjaśnia się niektóre kluczowe aspekty wdrażania rozporządzenia EUDR, w szczególności kwestie takie jak definicja „użytkownika rolniczego”, certyfikacja, legalność oraz inne kwestie poruszone przez zainteresowane strony w UE i na świecie;
- c) **unijne obserwatorium wylesiania** – bezpłatne narzędzie⁽⁸⁾ zaproponowane przez Komisję, które umożliwia każdemu użytkownikowi dostęp do danych naukowych dotyczących powierzchni terenów zalesionych na świecie (zob. więcej szczegółowych informacji w sekcji 5.5).

Ponadto art. 29 ust. 3 rozporządzenia stanowi, że klasyfikacja krajów lub ich części jako krajów o niskim i wysokim ryzyku „opiera się na przeprowadzonej przez Komisję obiektywnej i przejrzystej ocenie uwzględniającej najnowsze dowody naukowe i źródła uznane na poziomie międzynarodowym”. W tym względzie UE przywiązuje wielką wagę do opracowania kompleksowego systemu klasyfikacji ryzyka opartego na niezawodnej metodyce generowania rzetelnych, weryfikowalnych i wiarygodnych danych na podstawie kompleksowej oceny informacji ilościowych i jakościowych zgodnie z art. 29 ust. 3 i 4 rozporządzenia. UE zobowiązała się również do zintensyfikowania dialogu i współpracy z krajami, które są uważane za kraje wysokiego ryzyka lub zagrożone wysokim ryzykiem, w celu zmniejszenia poziomu ryzyka (zob. załącznik).

W niniejszym dokumencie przedstawiono ramy strategiczne, które w stosownych przypadkach będą stanowić podstawę do analiz dotyczących poszczególnych krajów.

3. CELE STRATEGICZNYCH RAM WSPÓŁPRACY NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA WYLESIANIU

Ogólnym celem strategicznych ram współpracy jest wspieranie prac w ramach **partnerstwa z państwami i zainteresowanymi stronami na całym świecie** zgodnie z szeregiem ustalonych zasad i we wszystkich odpowiednich łańcuchach wartości, aby wspólnie wyeliminować główne przyczyny wylesiania i degradacji lasów, w kwestiach objętych zakresem rozporządzenia EUDR, ale nie tylko.

Cele szczegółowe ram obejmują:

- rozszerzenie dwustronnego, regionalnego, międzynarodowego i wielostronnego dialogu i procesu współpracy w sferze polityk i działań mających na celu powstrzymanie wylesiania i degradacji lasów, w tym w dziedzinach ochrony i zrównoważonego użytkowania lasów, zrównoważonego użytkowania gruntów, a także produkcji, przetwarzania i konsumpcji towarów oraz handlu nimi;
- zacieśnienie współpracy z państwami trzecimi, których dotyczy problem wylesiania i degradacji lasów, z myślą o zachętach gospodarczych do ochrony lasów i zwiększeniu inwestycji w zrównoważone łańcuchy dostaw;
- wspieranie krajów i regionów będących producentami, zwłaszcza tych o słabszym potencjale i wysokim stopniu narażenia na wylesianie, aby ułatwić im przechodzenie na legalne łańcuchy dostaw niepowodujące wylesiania;
- dalsza współpraca z innymi państwami będącymi konsumentami mająca na celu promowanie przyjęcia ambitnych wymogów, które zminimalizują zakres przyczyniania się przez te kraje do wylesiania i degradacji lasów.

W tym kontekście w strategicznych ramach nakreślono w sposób ogólny kluczowe potrzeby i priorytety w zakresie współpracy z państwami trzecimi jako podstawę do opracowywania planów i strategii współpracy dla, w stosownych przypadkach, UE, państw członkowskich i instytucji finansowania rozwoju. Ramy te mają również pomóc w ukierunkowaniu potencjalnego wprowadzenia odpowiednich instrumentów, które można rozważyć jako odpowiednie wsparcie dla wdrożenia rozporządzenia EUDR.

⁽⁸⁾ <https://forest-observatory.ec.europa.eu/>

Umożliwią one również UE i jej państwom członkowskim dalsze zaangażowanie na odpowiednich forach wielostronnych, takich jak Konwencja o różnorodności biologicznej (CBD), Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC), konwencja ONZ w sprawie zwalczania pustynnienia (UNCCD), Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), Zgromadzenie ONZ ds. Ochrony Środowiska (UNEA), Forum Narodów Zjednoczonych ds. Lasów, Światowa Organizacja Handlu (WTO), a także grupa G-7 i G-20 oraz Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Nadrzędnym celem jest promowanie porozumienia co do potrzeby globalnego przejścia na zrównoważoną, niepowodującą wylesiania produkcję rolną i wzmocnioną zrównoważoną gospodarkę leśną oraz rozwoju przejrzystych i niepowodujących wylesiania zrównoważonych łańcuchów dostaw, a także potrzeby tworzenia sprzyjających polityk w tym zakresie. UE i jej państwa członkowskie będą również kontynuować działania i wspólne prace z partnerami na poziomie globalnym w celu określenia i uzgodnienia solidnych standardów i definicji, które zapewnią wysoki poziom ochrony lasów i innych naturalnych ekosystemów oraz związanych z nimi praw człowieka.

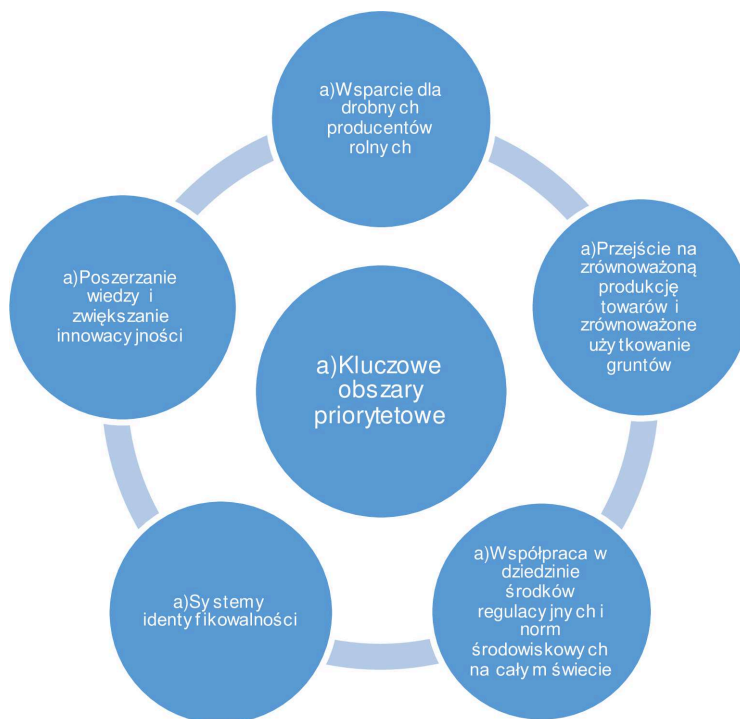
4. ZASADY STRATEGICZNYCH RAM WSPÓŁPRACY NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA WYLESIANIU

Przy wdrażaniu ram UE i jej państwa członkowskie będą kierować się następującymi **8 kluczowymi zasadami**:

- 1) **Ciągły dialog i współpraca z zainteresowanymi państwami trzecimi** w celu wymiany informacji na temat praktyk i działań oraz wspierania ich w tworzeniu warunków sprzyjających włączeniu społecznemu i sprawiedliwemu przejściu na łańcuchy dostaw niepowodujące wylesiania, z wykorzystaniem istniejących i przyszłych mechanizmów, takich jak zorganizowany dialog, uzgodnienia administracyjne, istniejące umowy lub ich postanowienia. Współpraca ta obejmie również inne działania mające na celu wspieranie krajów partnerskich w przechodzeniu na bardziej przejrzyste łańcuchy dostaw, tworzeniu nowych lub istniejących systemów identyfikowalności w celu zapewnienia nowych norm i ułatwienia wymiany informacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw. Elementem współpracy będzie również prezentacja dobrych praktyk w dziedzinie cyfrowej, w szczególności rozwiązań w dziedzinie identyfikowalności za pomocą geolokalizacji, w ramach wielostronnej platformy na rzecz ochrony i odtwarzania lasów na świecie. Jest to szczególnie istotne w przypadku krajów sklasyfikowanych lub zagrożonych sklasyfikowaniem jako kraje wysokiego ryzyka pod względem wylesiania i degradacji lasów na podstawie art. 29 (ocena krajów).
- 2) **Wsparcie działań** na rzecz ochrony, odbudowy i zrównoważonego wykorzystania lasów, powstrzymania wylesiania i degradacji lasów oraz przechodzenia na zrównoważone metody produkcji, konsumpcji i przetwarzania towarów oraz handlu nimi. Obejmuje to praktyki zrównoważonego użytkowania gruntów i systemy identyfikowalności, a także dostęp drobnych producentów rolnych do rynków, finansowania i technologii.
- 3) **Wykorzystanie zdobytych doświadczeń i ugruntowanych dobrych praktyk** w państwach będących producentami i państwach będących konsumentami, w tym udanych unijnych projektów współpracy, inicjatyw i odpowiednich najlepszych praktyk, np. dotyczących zwalczania nielegalnego pozyskiwania drewna, inicjatywy UE na rzecz zrównoważonej produkcji kakao, istniejących systemów certyfikacji i weryfikacji przez strony trzecie, w tym identyfikowalności.
- 4) **Wspieranie współpracy** na szczeblu krajowym wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron, które mają do odegrania rolę w dążeniu do osiągnięcia zrównoważonego rolnictwa, gospodarki leśnej i łańcuchów dostaw niepowodujących wylesiania w krajach będących producentami i konsumentami. Te zainteresowane strony obejmują między innymi władze krajowe i lokalne, sektor prywatny, w tym drobnych producentów rolnych i stowarzyszenia producentów, społeczeństwo obywatelskie, społeczności lokalne i społeczności tubylcze.
- 5) Stosowanie **podejścia skoncentrowanego na prawach człowieka**, w ramach którego chroni się te prawa w związku z wylesianiem lub degradacją lasów, w tym prawa społeczności tubylczych, społeczności lokalnych i posiadaczy zwyczajowych praw własności, a także promuje się ich wkład w ochronę lasów.
- 6) **Przejrzystość i dostęp do informacji**. Obejmuje udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji, publiczny dostęp do odpowiednich dokumentów związanych z łańcuchami dostaw w leśnictwie i łańcuchami dostaw produktów rolnych oraz dostęp do wymiaru sprawiedliwości (dostęp do administracyjnych lub sądowych procedur kontroli decyzji, działań lub zaniechania działań ze strony organów).
- 7) **Synergie z innymi inicjatywami politycznymi UE**, takimi jak inicjatywy koncentrujące się na pracy przymusowej, zrównoważonym finansowaniu, należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju, a także szerszej polityce ochrony środowiska i unijnej strategii Global Gateway.
- 8) **Koordinacja z odpowiednimi partnerami w dziedzinie rozwoju** w celu poprawy komplementarności i ułatwienia zapewniania wzajemnie wzmocniającego się wsparcia.

5. PRIORYTETOWE OBSZARY DZIAŁANIA

Dążąc do ułatwienia przejścia na globalny łańcuch wartości niepowodujący wylesiania i zgodnie z celami unijnej strategii Global Gateway, UE i jej państwa członkowskie łączą siły w celu uruchomienia niezbędnego wsparcia i koordynacji, aby zapewnić sprzyjające włączeniu społecznemu, sprawiedliwe przejście na niepowodujące wylesiania legalne łańcuchy dostaw do i z UE. Z myślą o tym określono pięć szeroko zakrojonych obszarów priorytetowych potrzeb. Mają one charakter orientacyjny i będą bardziej szczegółowo analizowane na szczeblu krajowym i regionalnym:

5.1. Wsparcie dla drobnych producentów rolnych

Drobni producenci rolni dostarczają znaczną część światowej produkcji szeregu produktów i towarów objętych zakresem stosowania rozporządzenia EUDR. Obowiązki prawne wynikające z rozporządzenia EUDR mają zastosowanie do podmiotów i podmiotów handlowych wprowadzających do obrotu i udostępniających produkty na rynku UE. Ponieważ jednak podmioty będą potrzebowały informacji z wcześniejszych części łańcuchów dostaw, mogą zwracać się do drobnych producentów rolnych o dostarczenie pewnego ograniczonego zestawu informacji. Głównymi zadaniami producentów są: zapewnienie legalności produkcji, nie przekształcanie gruntów leśnych w rolne oraz dostarczanie danych geolokalizacyjnych, które można uzyskać przy użyciu mało skomplikowanych środków technicznych i które należy ustalić tylko raz. Producenci nie podlegają obowiązkowi zachowania należytej staranności.

W stosownych przypadkach i zgodnie z ustalonymi unijnymi priorytetami współpracy UE i państwa członkowskie wspierają włączenie drobnych producentów rolnych do łańcuchów dostaw niepowodujących wylesiania. Wymogi identyfikowalności wynikające z rozporządzenia EUDR powinny przynieść korzyści drobnym producentom rolnym poprzez uproszczenie łańcuchów dostaw, otwarcie nowych możliwości rynkowych i osiągnięcie uczciwszych cen.

Możliwe działania mogą obejmować pomoc techniczną i szkolenia, np. w dziedzinie zrównoważonych praktyk rolniczych i praktyk w zakresie użytkowania gruntów oraz identyfikowalności, a także dostęp do finansowania i odpowiedniego sprzętu/technologii.

UE będzie również dążyć do włączenia drobnych producentów rolnych w dwustronny dialog UE z odpowiednimi władzami krajów partnerskich lub promowania ich interesów w ramach tego dialogu oraz do objęcia ich szczególnymi środkami wsparcia, takimi jak inicjatywa Drużyny Europy na rzecz łańcuchów wartości niepowodujących wylesiania (zob. pkt 6.2.1 poniżej).

Ramka 1: Program AL-INVEST Verde

AL-INVEST Verde⁽⁹⁾ to długoterminowy program finansowany przez UE, którego działania są realizowane w 12 krajach Ameryki Łacińskiej. W obecnej szóstej edycji program zapewnia tym państwom wsparcie w przejściu na niskoemisyjną, zasobooszczędną gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz ułatwia tworzenie zrównoważonych modeli produkcji. Obejmuje trzy główne elementy: 1) innowacje i zieloną transformację MŚP, 2) pomoc techniczną dla sektora publicznego, 3) wykorzystanie własności intelektualnej na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Na przykład w ramach komponentu dotyczącego MŚP Komisja Europejska pomaga MŚP w zwiększaniu ich możliwości wprowadzania do obrotu zgodnie z nowymi normami i przepisami UE poprzez przejście na czystsze i bardziej wydajne produkty, procesy i usługi, gdy kraje przyjmują bardziej zrównoważone wzorce konsumpcji.

Ramka 2: Współpraca w ramach rozporządzenia EUDR z państwami Azji Południowo-Wschodniej

Projekt dotyczący współpracy z Indonezją, Malezją, Laosem, Tajlandią i Wietnamem w celu promowania lepszego zrozumienia i budowania zdolności w zakresie podejścia UE do ograniczania wylesiania i degradacji lasów spowodowanego przez UE (współpraca w ramach rozporządzenia EUDR⁽¹⁰⁾) koncentruje się na dialogu i szkoleniach z zainteresowanymi stronami politycznymi, drobnymi producentami rolnymi, sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim na temat kluczowych wymogów rozporządzenia EUDR w zakresie identyfikowalności w Azji Południowo-Wschodniej.

5.2. Wsparcie na rzecz opracowania wysokiej jakości systemów identyfikowalności.

Wysokie standardy systemów identyfikowalności, wraz z systemami certyfikacji i weryfikacji przez strony trzecie, mogą ułatwić podmiotom przestrzeganie odpowiednich wymogów dotyczących dostępu do rynku, przy jednoczesnym uznaniu działań podejmowanych w terenie. UE może angażować się w dialog i współpracę techniczną z odpowiednimi zainteresowanymi stronami na szczeblu krajowym, regionalnym i globalnym. Dialog i współpraca powinny opierać się na przejrzystej wymianie informacji, danych i najlepszych praktyk. Celem jest określenie, opracowanie lub usprawnienie odpowiednich systemów, ze szczególnym uwzględnieniem przejrzystości i identyfikowalności, oraz zapewnienie ich skutecznego wdrożenia i interoperacyjności.

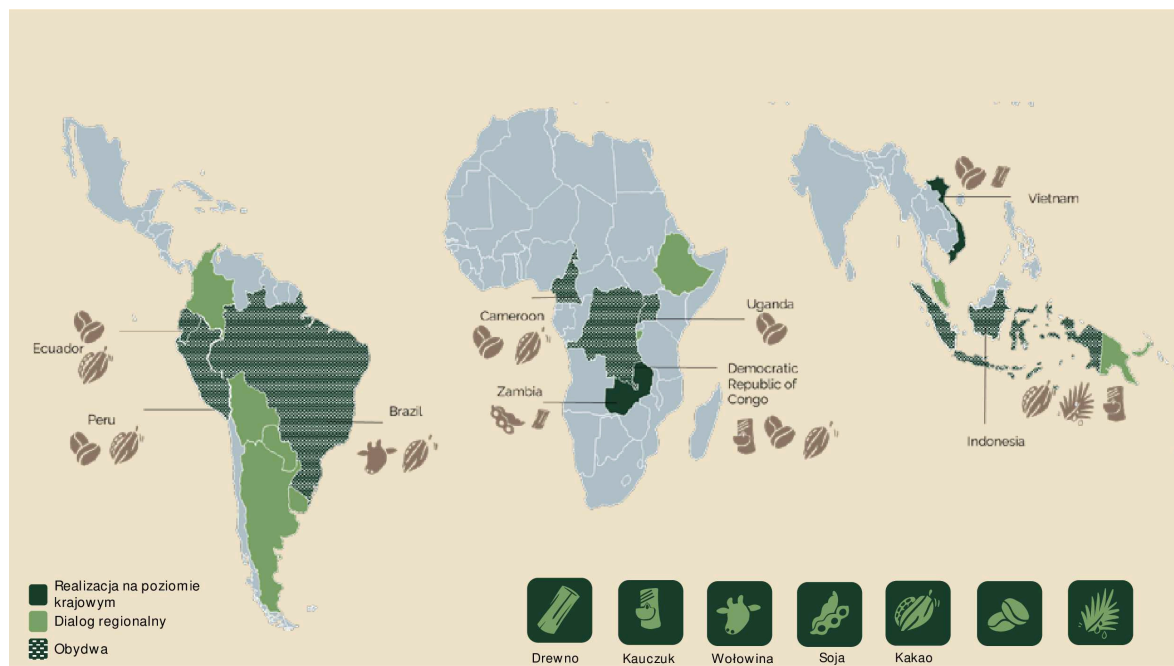
UE wspiera kraje partnerskie we wzmacnianiu istniejących wysokiej jakości systemów identyfikowalności, ze szczególnym uwzględnieniem łańcuchów dostaw niepowodujących wylesiania i w oparciu o definicje FAO i zasady legalności. W tym kontekście UE może finansować wspólne analizy z krajami partnerskimi (na żądanie) w celu zidentyfikowania luk i sformułowania kluczowych zaleceń dotyczących dalszych działań na rzecz dostosowania, z myślą o ułatwieniu wszystkim zainteresowanym stronom gromadzenia informacji.

Szereg programów w ramach globalnej inicjatywy Drużyny Europy na rzecz łańcuchów wartości niepowodujących wylesiania, takich jak SAFE, inicjatywa na rzecz zrównoważonej produkcji kakao i program AL INVEST Verde, zapewnia już konkretne wsparcie krajowym i lokalnym systemom identyfikowalności w krajach partnerskich.

⁽⁹⁾ https://alinvest-verde.eu/en_gb/

⁽¹⁰⁾ <https://zerodeforestationhub.eu/projects/eudr-engagement/>

Program dotyczący **zrównoważonego rolnictwa na rzecz ekosystemów leśnych (SAFE)**, finansowany przez UE, Niemcy i Niderlandy, zapewnia wsparcie dla systemów identyfikowalności na szczeblu krajowym i lokalnym w różnych krajach będących producentami. W Brazylii SAFE wspiera rozwój systemu identyfikowalności w sektorze bydła za pomocą wielostronnego dialogu w ramach „Brazylijskiej koalicji na rzecz klimatu, lasów i rolnictwa”. Ponadto celem SAFE jest pomoc brazylijskiemu Ministerstwu Rolnictwa we wdrażaniu krajowej platformy identyfikowalności obejmującej różne towary „AgroBrasil + Sustentável”.

5.3. Przejście na zrównoważoną produkcję towarów i zrównoważone użytkowanie gruntów

Walkę z wylesianiem może przyspieszyć zwiększenie efektywności użytkowania gruntów rolnych i przejście na bardziej zrównoważone metody produkcji rolnej. UE zobowiązała się do opracowywania i wspierania wdrażania innowacyjnych lub alternatywnych praktyk, które zachowują równowagę między ochroną ekosystemów a zaspokojeniem światowego popytu na kluczowe towary rolne.

Komisja Europejska finansuje już szeroki zakres programów i projektów mających na celu wspieranie krajów partnerskich w przechodzeniu na zrównoważoną i niepowodującą wylesiania produkcję rolną, w tym przez zapewnianie pomocy technicznej i budowanie zdolności drobnych producentów rolnych.

Ramka 3: Unijna inicjatywa na rzecz zrównoważonej produkcji kakao

Zapoczątkowana w 2020 r. **unijna inicjatywa na rzecz zrównoważonej produkcji kakao** ⁽¹¹⁾ to wielostronny dialog między UE, Wybrzeżem Kości Słoniowej, Ghaną i Kamerunem na temat zrównoważonego rozwoju gospodarczego, środowiskowego i społecznego w sektorze kakao. Jest to inicjatywa przewodnia w ramach Europejskiego Zielonego Ładu oparta na dwóch kluczowych filarach:

1. pluralistycznym i wielostronnym dialogu – **rozmowach w sprawie zrównoważonej produkcji kakao** organizowanych przez Komisję Europejską w celu osiągnięcia konsensusu i określenia priorytetowych działań dla tego sektora;
2. wsparciu finansowym i technicznym głównie za pośrednictwem **regionalnego programu dotyczącego zrównoważonej produkcji kakao** – programu o wartości 25 mln €EUR dla Wybrzeża Kości Słoniowej, Ghany i Kamerunu w celu zapewnienia zasobów niezbędnych do poczynienia postępów w zakresie działań określonych w ramach wielostronnego dialogu. Program ten uzupełniono o kolejne środki na szczeblu krajowym. Przedmiotowe działania obejmują budowanie zdolności w zakresie monitorowania wylesiania, rozwój systemów identyfikowalności, poprawę norm publicznych i prywatnych oraz certyfikację produkcji kakao, a także ocenę konkretnych praktyk rolniczych, takich jak system rolno-leśny.

Zwieńczeniem dialogu było zatwierdzenie w czerwcu 2022 r. przez zainteresowane strony planu działania na rzecz zrównoważonej produkcji kakao oraz ustanowienie planu działania „Sojusz na rzecz zrównoważonej produkcji kakao”.

5.4. Współpraca w dziedzinie środków regulacyjnych i norm środowiskowych na całym świecie

Dla osiągnięcia ostatecznego celu, jakim jest powstrzymanie globalnego wylesiania, zasadnicze znaczenie będzie miał dialog polityczny z innymi dużymi rynkami konsumenckimi ukierunkowany na promowanie podobnych polityk. UE ściśle współpracuje na forach wielostronnych z krajami partnerskimi będącymi konsumentami oraz zainteresowanymi stronami z ich łańcuchów dostaw w celu osiągnięcia wspólnych celów w zakresie powstrzymania wylesiania. Współpraca ta obejmuje określenie i rozwój najlepszych praktyk i technologii, środki regulacyjne, wyższe normy środowiskowe, należytą staranność i społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw, a także ewentualne wspólne wsparcie dla roli drobnych producentów rolnych w łańcuchach dostaw niepowodujących wylesiania. W tym kontekście UE dąży do promowania większej wiedzy na temat podejścia UE do walki z wylesianiem, a także do podnoszenia świadomości na temat potrzeby wzmocnienia łańcuchów dostaw niepowodujących wylesiania na całym świecie w oparciu o definicje stosowane na szczeblu międzynarodowym, takie jak definicje FAO, z myślą o wypełnieniu wspólnych międzynarodowych zobowiązań w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej. UE będzie również wykorzystywać instrumenty wspierające administrację publiczną, w szczególności w odniesieniu do zbliżenia, stosowania i egzekwowania prawodawstwa UE oraz ułatwiania wymiany najlepszych praktyk UE z krajami partnerskimi w zakresie podnoszenia norm środowiskowych. Są to na przykład unijne instrumenty rozwoju instytucjonalnego TAIEX (instrument pomocy technicznej i wymiany informacji) ⁽¹²⁾ oraz tworzenie partnerstw ⁽¹³⁾, które łączą wiedzę fachową sektora publicznego z państw członkowskich UE i krajów partnerskich w ramach działań partnerskich.

5.5. Poszerzanie wiedzy i zwiększanie innowacyjności

W ramach unijnego programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji UE dąży do zdobycia nowej wiedzy i danych naukowych, a także do opracowania innowacyjnych rozwiązań i technologii, które mogą ułatwić przejście na zrównoważoną produkcję rolną, zrównoważone użytkowanie gruntów i łańcuchy dostaw niepowodujące wylesiania, a także przyspieszyć walkę z wylesianiem na całym świecie i stymulować zrównoważoną biogospodarkę o obiegu zamkniętym.

⁽¹¹⁾ https://africa-knowledge-platform.ec.europa.eu/story_life_cycle.

⁽¹²⁾ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance/taieux_pl.

⁽¹³⁾ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance/twinning_pl.

W szczególności UE ustanowiła **unijne obserwatorium wylesiania⁽¹⁴⁾ i degradacji lasów**, którym zarządza Wspólne Centrum Badawcze (JRC). Zawiera ono dostępne dane naukowe na temat zmian w powierzchni terenów zalesionych na świecie i handlu towarami objętymi zakresem stosowania rozporządzenia EUDR, które to dane mogłyby stanowić źródło informacji dla podmiotów publicznych, konsumentów i sektora prywatnego. Mapy dostępne w obserwatorium nie mają wartości prawnej, stanowią jednak cenne narzędzie wspierające ocenę ryzyka i pomagają podmiotom w przestrzeganiu rozporządzenia EUDR, nie zwalniając ich jednak z obowiązku dochowania należytej staranności. Obserwatorium korzysta i będzie nadal korzystać z już istniejących narzędzi monitorowania, w tym produktów programu Copernicus i innych dostępnych publicznie lub prywatnych źródeł, a także ze ścisłej wymiany dowodów i współpracy w tym obszarze z krajami partnerskimi. Jego celem będzie również dążenie do zapewnienia synergii z innymi istotnymi zmianami w polityce, takimi jak prawo UE dotyczące monitorowania lasów i System Informacji o Lasach w Europie (FISE).

Ramka 4: Przykłady udanych działań Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych finansowanych w ramach unijnych programów ramowych w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020” lub „Horyzont Europa”

W ramach projektu INCLUDE⁽¹⁵⁾ (2016–2021) przeanalizowano wpływ wylesiania na grupy zmarginalizowane, takie jak drobni rolnicy i społeczności tubylcze, ze szczególną uwagą poświęconą regionowi Chaco Salteno w Argentynie.

Projekt FORESTPOLICY⁽¹⁶⁾ (2021–2026) ma na celu zbadanie, czy polityka przedsiębiorstw mająca na celu powstrzymanie wylesiania prowadzi do spowolnienia karczowania lasów oraz czy skuteczność środowiskową osiąga się kosztem uboższych rolników, czy raczej przynosi im ona korzyści. Projekt ten ma również na celu określenie, dlaczego strategie polityki łańcucha dostaw są sukcesem lub porażką.

W ramach projektu SUSTAINFOREST⁽¹⁷⁾ (2021–2026) przeanalizowano interaktywne role ważnych pod względem ekologicznym i gospodarczym obszarów leśnych w krajobrazach rolniczych lasów deszczowych i stref sawannowych w Togo, Beninie, Nigerii i Kamerunie.

6. NARZĘDZIA WDRAŻANIA

6.1. Działania informacyjne i dialog

Aby zrealizować zasady i cele strategicznych ram współpracy, UE będzie traktować rozporządzenie EUDR i szeroko zakrojoną walkę z globalnym wylesianiem i degradacją lasów jako integralną część działań i wysiłków zielonej dyplomacji UE. W tym celu UE będzie przede wszystkim prowadzić otwarty, szczery i strategiczny dialog z krajami i regionami partnerskimi, w oparciu o odpowiednie fora dwustronne, międzyregionalne i międzynarodowe.

Jeżeli chodzi o odpowiednie fora dialogu:

- Na **szczeblu międzynarodowym** UE będzie nadal prowadzić działania informacyjne i angażować się w kwestie dotyczące przeciwdziałania wylesianiu w kontekście G-7 i G-20, OECD, UNFCCC, UNCCD, CBD, FAO i WTO, a także na innych odpowiednich forach.
- Na **szczeblu regionalnym i dwustronnym** UE uwzględni kwestię wylesiania we wszystkich odpowiednich ramach współpracy na rzecz dialogu politycznego, w tym w formalnych dialogach politycznych i sektorowych, zielonych sojuszach i partnerstwach oraz projektach pomocy technicznej, i opiera się w jak największym stopniu na istniejących mechanizmach i procesach.
- **Unijne umowy o wolnym handlu (FTA) i umowy o partnerstwie gospodarczym (UPG)** z krajami i regionami partnerskimi zapewniają dodatkowe platformy dialogu i współpracy w kwestiach zrównoważonego rozwoju, w tym wylesiania, z udziałem właściwych organów i społeczeństwa obywatelskiego po obu stronach.

⁽¹⁴⁾ <https://forest-observatory.ec.europa.eu/forest/gfc2020>.

⁽¹⁵⁾ <https://cordis.europa.eu/project/id/681518>.

⁽¹⁶⁾ <https://cordis.europa.eu/project/id/949932>.

⁽¹⁷⁾ <https://cordis.europa.eu/project/id/101001200>.

- Na **szczeblu ekspertów** w październiku 2020 r. Komisja Europejska uruchomiła **wielostronną platformę ds. ochrony i odtwarzania**

światowych lasów, aby pomóc chronić i odtwarzać światowe lasy, zapewniając forum wymiany między państwami będącymi konsumentami i producentami, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i stowarzyszeniami branżowymi w związku z wdrażaniem rozporządzenia EUDR. Posiedzenia platformy odbywają się regularnie i jest ona otwarta na udział zainteresowanych stron z krajów partnerskich.

Ramka 5: Wielostronna platforma ds. ochrony i odtwarzania światowych lasów

W 2020 r. Komisja utworzyła „wielostronną platformę ds. ochrony i odtwarzania światowych lasów” z intencją zaangażowania w proces legislacyjny zainteresowanych stron, naukowców i państw trzecich. Posiedzenia platformy odbywają się regularnie. Za pośrednictwem tej wielostronnej platformy uczestnicy, w tym kraje partnerskie, biorą udział w procesie legislacyjnym za pośrednictwem specjalnych warsztatów, zaktualizowanych informacji przekazywanych przez Komisję oraz wniosków o informacje zwrotne i uwagi. W okresie przejściowym regularne posiedzenia umożliwiają omówienie wszystkich kwestii istotnych dla przygotowania wdrożenia rozporządzenia EUDR oraz wysłuchanie opinii zainteresowanych stron. Takie podejście będzie również kontynuowane na etapie wdrażania. Platforma ta pozwala również na wymianę najlepszych praktyk, na przykład dotyczących identyfikowalności i drobnych producentów rolnych.

Oprócz państw członkowskich uczestniczą w niej przedstawiciele wszystkich odpowiednich sektorów przemysłu i społeczeństwa obywatelskiego, a także przedstawiciele krajów partnerskich.

Szczegółowe informacje, w tym porządki obrad, protokoły, wszystkie prezentacje i inne istotne materiały, można znaleźć na stronie internetowej rejestru Komisji ⁽¹⁸⁾.

6.2. Konkretnie inicjatywy

Oprócz działań informacyjnych i dialogu UE będzie nadal oferować wsparcie i oceniać dalsze środki dotyczące łańcuchów wartości niepowodujących wylesiania w ścisłej współpracy i koordynacji z państwami członkowskimi w ramach podejścia „Drużyna Europy” ⁽¹⁹⁾. Ponadto UE zacieśni współpracę z instytucjami finansowania rozwoju i sektorem prywatnym w celu przyciągnięcia długoterminowych inwestycji w łańcuchy wartości niepowodujące wylesiania zgodnie z celami unijnej strategii Global Gateway. UE będzie również utrzymywać partnerstwa z odpowiednimi instytucjami międzynarodowymi (np. WTO, OECD, Bankiem Światowym, UNEP, FAO itp.) z myślą o zwiększeniu dynamiki globalnego ruchu na rzecz powstrzymania wylesiania.

6.2.1. Inicjatywa Drużyny Europy na rzecz łańcuchów wartości niepowodujących wylesiania

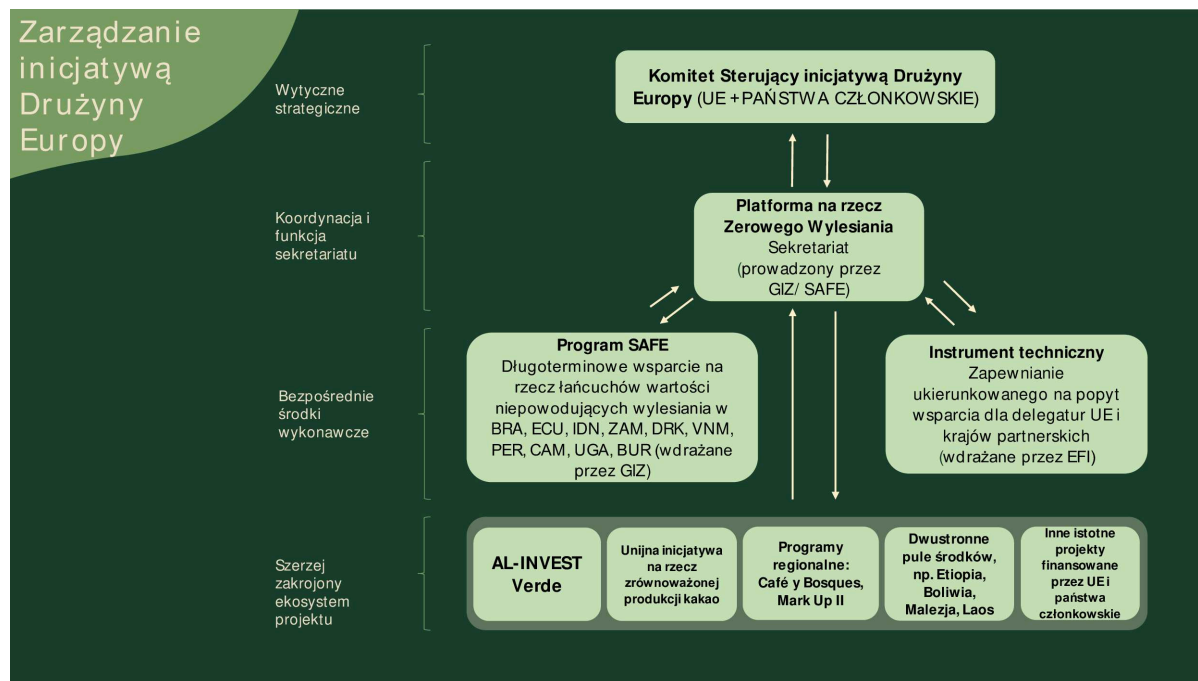
Podczas 28. Konferencji Stron UNFCCC – COP 28 UE i jej państwa członkowskie zainauguowały globalną inicjatywę Drużyny Europy dotyczącą łańcuchów wartości niepowodujących wylesiania, obejmującą następujące elementy operacyjne, aby ułatwić sprzyjające włączeniu społecznemu przejście na zrównoważoną i niepowodującą wylesiania produkcję w krajach partnerskich:

- Platforma inicjatywy Drużyny Europy TEI Hub** będzie dostarczać informacje krajom partnerskim na temat łańcuchów wartości niepowodujących wylesiania oraz utrzymywać kontakty z tymi krajami, a także zarządzać wiedzą w celu koordynowania odpowiednich istniejących projektów z UE i państw członkowskich z planowanymi działaniami ukierunkowanymi na osiągnięcie celów inicjatywy Drużyny Europy. Zapewni to lepsze dostosowanie różnych działań w ramach inicjatywy Drużyny Europy dotyczących łańcuchów wartości niepowodujących wylesiania w krajach będących producentami, identyfikację luk i uniknięcie zbędnych działań.
- Program dotyczący **zrównoważonego rolnictwa na rzecz ekosystemów leśnych (SAFE)** jest najważniejszym filarem inicjatywy Drużyny Europy, obejmującym działania prowadzone obecnie w Brazylii, Ekwadorze, Indonezji i Zambii. Trwają prace nad zapewnieniem wsparcia dla Wietnamu, a Demokratyczna Republika Konga zostanie uwzględniona w 2024 r. Program koncentruje się na wspieraniu drobnych producentów rolnych w przechodzeniu na zrównoważone i niepowodujące wylesiania łańcuchy wartości oraz na wspieraniu krajów będących producentami w tworzeniu otoczenia sprzyjającego zapewnieniu dostępu do rynku UE. Program SAFE będzie rozbudowywany dzięki planowanym wkładom państw członkowskich.

⁽¹⁸⁾ <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=pl&groupID=3282>.

⁽¹⁹⁾ Na lata 2021–2024 UE przeznaczyła w formie dotacji 1 mld EUR na ochronę lasów, ich odbudowę i zrównoważone gospodarowanie nimi w krajach partnerskich oraz 2,5 mld EUR na wsparcie zrównoważonego rolnictwa.

- c) **Instrument techniczny dotyczący łańcuchów wartości niepowodujących wylesiania** jest elastycznym instrumentem wykorzystywanym na żądanie, którego celem jest zapewnianie pomocy krajom będącym producentami w postaci wiedzy fachowej na temat wymogów technicznych, takich jak geolokalizacja, mapowanie użytkowania gruntów i identyfikowalność, ze szczególnym uwzględnieniem włączenia drobnych producentów rolnych. Działania te będą ściśle koordynowane z delegaturami UE i dostosowane za pośrednictwem TEI Hub do istniejących wcześniej projektów, w tym programu SAFE, w celu tworzenia synergii i uniknięcia powielania działań.

6.2.2. Partnerstwa w dziedzinie leśnictwa

W kontekście unijnej strategii Global Gateway UE wykorzystuje **partnerstwa na rzecz lasów** z krajami partnerskimi o podobnych poglądach, aby zapewnić długoterminowe i całościowe ramy ochrony lasów, dzięki czemu wytwarza wartość dla tych krajów i wspiera rozwój społeczno-gospodarczy. Partnerstwa na rzecz lasów koncentrują się na poprawie zarządzania lasami, w tym na udziale wielu zainteresowanych stron, wzmocnieniu łańcuchów wartości związanych z leśnictwem, stymulowaniu stabilnego i legalnego otoczenia biznesowego oraz zapewnieniu zrównoważonego charakteru handlu produktami leśnymi, z naciskiem na legalność, zrównoważony rozwój i powstrzymanie wylesiania.

W szczególności partnerstwa na rzecz lasów mogą pomóc partnerom zrozumieć obowiązujące normy ustawodawcze i nieustawodawcze i dostosować się do nich. Przyczynią się one do opracowania i wdrożenia systemów identyfikowalności produktów leśnych, w tym przez wykorzystanie obiecujących doświadczeń w kontekście dobrowolnych umów o partnerstwie w ramach planu działania na rzecz egzekwowania prawa, zarządzania i handlu w dziedzinie leśnictwa (FLEGT)⁽²⁰⁾, oraz ich systemów zapewniania legalności drewna. Rozporządzenie EUDR opiera się na doświadczeniach związanych z rozporządzeniem UE w sprawie drewna i rozporządzeniem FLEGT⁽²¹⁾ i obejmuje dodatkowe wymogi wykraczające poza legalność w celu zapewnienia, aby drewno wprowadzane do obrotu w UE nie powodowało wylesiania. Partnerstwa na rzecz lasów mają również na celu zwiększenie zachęt gospodarczych do stosowania wyższych norm środowiskowych oraz do poprawy otoczenia biznesowego i dostępu do finansowania. Ponadto partnerstwa na rzecz lasów mają wspierać kraje partnerskie w powstrzymywaniu wylesiania i degradacji lasów przez wdrażanie ich ustalonych na poziomie krajowym wkładów w ramach porozumienia paryskiego oraz krajowych strategii i planów działania na rzecz różnorodności biologicznej w kontekście Globalnych Ram Różnorodności Biologicznej. UE nawiązała już partnerstwa na rzecz lasów z Gujaną, Hondurasem, Mongolią, Republiką Konga, Ugandą i Zambią i bada możliwości dalszych działań, opierając się na odpowiednich doświadczeniach UE w tej dziedzinie.

⁽²⁰⁾ Ocena skutków „Minimalizacja ryzyka wylesiania i degradacji lasów związanego z produktami wprowadzanymi do obrotu w UE” (https://environment.ec.europa.eu/topics/forests/deforestation/regulation-deforestation-free-products_en) oraz ocena adekwatności rozporządzenia UE w sprawie drewna i rozporządzenia FLEGT (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52021SC0328>).

⁽²¹⁾ Ocena skutków „Minimalizacja ryzyka wylesiania i degradacji lasów związanego z produktami wprowadzanymi do obrotu w UE” oraz ocena adekwatności rozporządzenia UE w sprawie drewna i rozporządzenia FLEGT.

6.2.3. Inne istotne inicjatywy

UE realizuje inne programy wspierające zrównoważoną gospodarkę leśną i drobnych producentów rolnych w ramach unijnej strategii Global Gateway i Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju. Konkretnie przykłady dotyczące Ameryki Łacińskiej można znaleźć w **ramce 4**.

Ponadto po wejściu w życie **unijnej dyrektywy w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju** (CSDDD) stosowane będzie podejście uzupełniające obejmujące przyszłe działania wspierające powiązane z tą dyrektywą. W tym celu UE zapewni m.in. wsparcie rządowi, sektorowi prywatnemu i społeczeństwu obywatelskiemu w państwach trzecich, aby ułatwić zrozumienie odpowiednich wymogów określonych w rozporządzeniu EUDR i dyrektywie w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz płynących z nich korzyści (np. pod względem lepszej ochrony praw człowieka i praw pracowniczych oraz środowiska, zaangażowania społeczności lokalnych, stabilnych łańcuchów dostaw, zwiększonej odporności itp.), a zarazem zająć się wyzwaniami stojącymi przed kluczowymi zainteresowanymi stronami. Inicjatywa Drużyny Europy na rzecz zrównoważonego rozwoju w globalnych łańcuchach wartości będzie szczególnie istotna w tym względzie, aby wspierać wdrażanie dyrektywy w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju w państwach trzecich. Na przykład punkt informacyjny Drużyny Europy będzie dzielił się istotnymi informacjami i zapewniał wytyczne oraz w stosownych przypadkach pracował w synergii z TEI Hub w zakresie łańcuchów wartości niepowodujących wylesiania.

UE zapewni również **ukierunkowane wsparcie na szczeblu krajowym**, biorąc pod uwagę rzeczywiste potrzeby w krajach będących producentami oraz przydzielone pule środków finansowych w ramach Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy”.

Ponadto **uropejskie instytucje finansowania rozwoju**, a także międzynarodowe instytucje finansowe zwiększają swoje zaangażowanie na rzecz rozszerzenia długoterminowych portfeli inwestycyjnych w łańcuchach dostaw niepowodujących wylesiania. Na przykład w grudniu 2022 r. Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) wydał specjalny przewodnik dotyczący zwiększenia finansowania sektora leśnego ⁽²²⁾.

Konkretnym przykładem jest projekt „Zrównoważone i sprzyjające włączeniu społecznemu lasy w Maroku” ⁽²³⁾, w ramach którego EBI udzielił pożyczki w wysokości 100 mln EUR na wsparcie sprzyjającego włączeniu społecznemu, zrównoważonego rozwoju marokańskich lasów. Działanie to, wspierające realizację strategii „Lasy Maroka 2020–2030”, będzie wdrażać przez okres pięciu lat Krajowa Agencja Wody i Lasów (ANEF). Ponadto w Republice Mołdawii Unia Europejska we współpracy z Bankiem Światowym zapewniła wsparcie w przygotowaniu i oszacowaniu kosztów krajowego programu zalesiania ⁽²⁴⁾. Szacuje się, że koszt realizacji przyjętego w 2023 r. krajowego programu zwiększania powierzchni i odbudowy lasów wynosi prawie 759 mln EUR ⁽²⁵⁾. UE i Bank Światowy współpracują na szczeblu regionalnym w krajach Partnerstwa Wschodniego na rzecz poprawy ram regulacyjnych i zdolności w zakresie przeciwdziałania wylesianiu w ramach odpowiedniego filaru programu EU4Environment.

⁽²²⁾ <https://www.eib.org/en/publications/20220173-forests-at-the-heart-of-sustainable-development>.

⁽²³⁾ [https://www.eib.org/en/press/all/2023-558-maroc-bei-monde-100-millions-forets-inclusives-durables#:~:text=The%20EIB%20has%20granted%20a%20loan%20of%20%E2%82%AC100,the%20National%20Agency%20for%20Water%20and%20Forests%20%28ANEF%29.](https://www.eib.org/en/press/all/2023-558-maroc-bei-monde-100-millions-forets-inclusives-durables#:~:text=The%20EIB%20has%20granted%20a%20loan%20of%20%E2%82%AC100,the%20National%20Agency%20for%20Water%20and%20Forests%20%28ANEF%29.;); <https://www.eib.org/en/projects/all/20220943>.

⁽²⁴⁾ <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2024/05/21/investing-in-moldova-s-forest-biodiversity-to-build-a-more-sustainable-future>.

⁽²⁵⁾ <https://www.eu4environment.org/news/how-the-european-union-jointly-with-the-world-bank-helps-moldova-green-its-landscapes/>

Ramka 6: Unijna strategia Global Gateway – przykłady bieżących programów i inicjatyw przynoszących korzyści dla zrównoważonych lasów i zrównoważonych łańcuchów wartości w rolnictwie w Ameryce Łacińskiej

- **AMAZONIA +** to finansowany przez UE program uruchomiony w 2023 r. mający na celu poprawę zdolności krajów dorzecza Amazonki (Boliwii, Brazylii, Kolumbii, Ekwadoru, Gujany, Peru, Surinamu i Wenezueli) do walki z wylesianiem i degradacją lasów w drodze współpracy z władzami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi, a także społecznościami lokalnymi i społecznością tubylczą.
- **PIĘĆ WIELKICH LASÓW W MEZOAMERYCE** to inicjatywa Drużyny Europy przyczyniająca się do ochrony ostatnich dużych lasów w tym regionie. Koncentruje się ona na dostarczaniu danych naukowych na temat stanu tych lasów z wykorzystaniem unijnych programów kosmicznych; skutecznym zarządzaniu lasami i łańcuchami wartości niepowodującymi wylesiania; a także prawach środowiskowych.
- W ramach programu EUROCLIMA (zainaugurowanego w 2008 r.) UE wspiera między innymi sektor leśnictwa, różnorodności biologicznej i ekosystemów w 18 krajach Ameryki Łacińskiej. Program ten koncentruje się na innowacyjnych projektach i zdolnościach instytucjonalnych do ochrony zasobów naturalnych, zwiększeniu sekwestracji dwutlenku węgla w ekosystemach i poprawie odporności ludności na skutki zmiany klimatu, zgodnie z polityką publiczną. UE przyczyniła się również do utworzenia regionalnej platformy społeczności tubylczych w ramach Organizacji Traktatu o Współpracy Amazońskiej, aby zapewnić uwzględnienie ich tradycyjnej wiedzy i praktyk w prowadzonych przez rząd działaniach na rzecz ochrony różnorodności biologicznej, przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków.

Ramka 7: Program Terre Verte na rzecz zrównoważonego rolnictwa i leśnictwa

W 2022 r. Komisja przyjęła nowy program ⁽²⁶⁾ o wartości 115 mln EUR w celu wsparcia ekologicznego, inkluzywnego i innowacyjnego rozwoju marokańskich sektorów rolnictwa i leśnictwa. Program „Terre Verte” ma przyczynić się do realizacji krajowych strategii Maroka „Zielona generacja” i „Lasy marokańskie” obejmujących lata 2020–2030 w drodze promowania transformacji ekologicznej sprzyjającej tworzeniu w Maroku możliwości godnej pracy w sektorze rolnym i leśnym. Program ten jest elementem zielonego partnerstwa UE–Maroko – pierwszej takiej inicjatywy UE z krajem partnerskim. Jego celem jest wzmocnienie zewnętrznego wymiaru Europejskiego Zielonego Ładu poprzez działania w terenie i oczekuje się, że stanie się on modelem podobnych partnerstw z innymi państwami, w tym na kontynencie afrykańskim.

7. PODSUMOWANIE

Strategiczne ramy współpracy międzynarodowej zapewniają kompleksową strukturę współpracy z krajami partnerskimi związanej z wykonywaniem rozporządzenia EUDR w odpowiedzi na wspólne globalne wyzwanie, jakim jest powstrzymanie wylesiania.

Ramy te koncentrują się na partnerskiej współpracy zmierzającej do wdrożenia rozporządzenia oraz realizacji globalnego zobowiązania do powstrzymania wylesiania w ramach celów zrównoważonego rozwoju do 2020 r., a także zobowiązania z Glasgow do powstrzymania i odwrócenia procesu utraty lasów do 2030 r.

Głównym celem partnerstwa jest promowanie sprawiedliwego i sprzyjającego włączeniu społecznemu przejścia na łańcuchy dostaw produktów rolnych niepowodujące wylesiania, nie pozostawiając nikogo w tyle. UE będzie nadal współdziałać z partnerami i zainteresowanymi stronami w realizacji skutecznych środków po stronie popytu i podaży oraz ich bieżących działań na rzecz zrównoważoności, a także wspierać ich w zrozumieniu obowiązujących norm i dostosowywaniu się do nich.

Realizacja partnerstwa polega na działaniach informacyjnych, dialogu politycznym, specjalnych środkach wsparcia, w tym pomocy technicznej, inwestycjach oraz rozwoju wiedzy i innowacji.

⁽²⁶⁾ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/eu-morocco-green-partnership-commission-adopts-key-programme-support-agricultural-and-forestry-2022-10-25_pl#:~:text=The%20programme%20E%28%9CTerre%20Verte%28%9D%20aims%20to%20contribute%20to,in%20Morocco%20in%20the%20agricultural%20and%20forestry%20sector.

Obejmuje wiele zainteresowanych stron, takich jak władze regionalne, krajowe i lokalne, kluczowe podmioty w łańcuchach wartości, w tym duże przedsiębiorstwa, handlowców, drobnych producentów rolnych i konsumentów, a także społeczeństwo obywatelskie oraz społeczności tubylcze i lokalne.

Aby partnerstwo to przynosiło skutki, Komisja Europejska będzie nadal współpracować z państwami członkowskimi i europejskimi instytucjami finansowania rozwoju. Będzie ułatwiać też zacieśnianie współpracy z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi.

Powodzenie partnerstwa będzie jednak zależało również od zobowiązania partnerów UE do osiągnięcia globalnych celów w zakresie powstrzymania wylesiania – zobowiązania wyrażonego w krajowych staraniach zmierzających do opracowania własnych strategii politycznych ukierunkowanych na zrównoważony rozwój w zakresie produkcji i wymogów w zakresie należytej staranności, a także do włączenia się w propagowanie wyższych norm środowiskowych w kontekście międzynarodowym.

ZAŁĄCZNIK

Ogólne zasady dotyczące metody analizy wskaźników

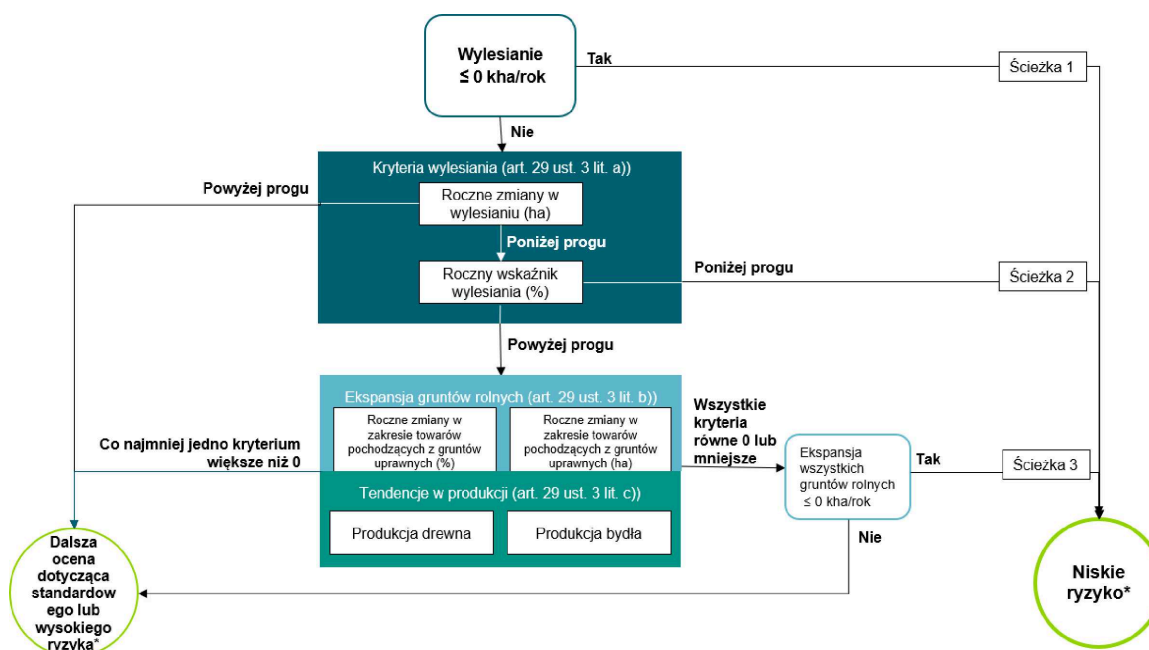
Zgodnie ze swoimi zobowiązaniami wynikającymi z rozporządzenia EUDR Komisja Europejska opracowuje system wskaźników dla poszczególnych krajów, zgodnie z wymogami art. 29 tego rozporządzenia, oraz pierwszy wykaz, który zostanie opublikowany w akcie wykonawczym. W trakcie tego procesu Komisja będzie współpracować z odpowiednimi krajami partnerskimi. Wykaz ten będzie regularnie aktualizowany na podstawie nowych dowodów.

Aby zapewnić pełną przejrzystość przed publikacją aktu wykonawczego zawierającego wykaz wymagany przez prawodawstwo, Komisja przedstawia poniżej ogólne zasady dotyczące metodyki analizy wskaźników.

System ten ma na celu klasyfikację krajów jako krajów o **niskim, standardowym lub wysokim ryzyku**, która ułatwia podmiotom przeprowadzanie procesów należytej staranności i umożliwia właściwym organom skuteczne monitorowanie i egzekwowanie zgodności. Ponadto system ten zapewnia zachętę dla krajów będących producentami do zwiększenia zrównoważonego charakteru ich systemów produkcji rolnej i zminimalizowania ich wpływu na wylesianie. Umożliwi on również Komisji prowadzenie konsultacji i dialogu z krajami priorytetowymi.

Metodyka Komisji jest głęboko zakorzeniona w dążeniu do **sprawiedliwości, obiektywizmu i przejrzystości**. Opiera się na **kryteriach ilościowych** bazujących na dowodach naukowych i najnowszych dostępnych danych uznanych na szczeblu międzynarodowym, pochodzących głównie z oceny światowych zasobów leśnych Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa. Przez koncentrowanie się na tych wymiernych czynnikach Komisja zapewnia, aby proces klasyfikacji opierał się na solidnych danych, a w stosownych przypadkach łączył się z metodyką **oceny jakościowej**.

Metodyka klasyfikowania krajów jako krajów o niskim ryzyku obejmuje dogłębną **ocenę ilościową**, zgodnie z kryteriami wymienionymi w art. 29 ust. 3 rozporządzenia EUDR, w której bada się przede wszystkim wylesianie zarówno w ujęciu bezwzględnym (hektary utraconych lasów rocznie), jak i w ujęciu względnym (odsetek powierzchni terenów zalesionych utracony rocznie), z uwzględnieniem globalnych średnich wylesiania brutto. Poniżej przedstawiono w formie graficznej przegląd oceny ilościowej.

*Ta kategoryzacja nie jest ostateczna i możliwa jest dalsza ocena zgodnie z kryteriami wymienionymi w art. 29 ust. 4 lit. a)–e).

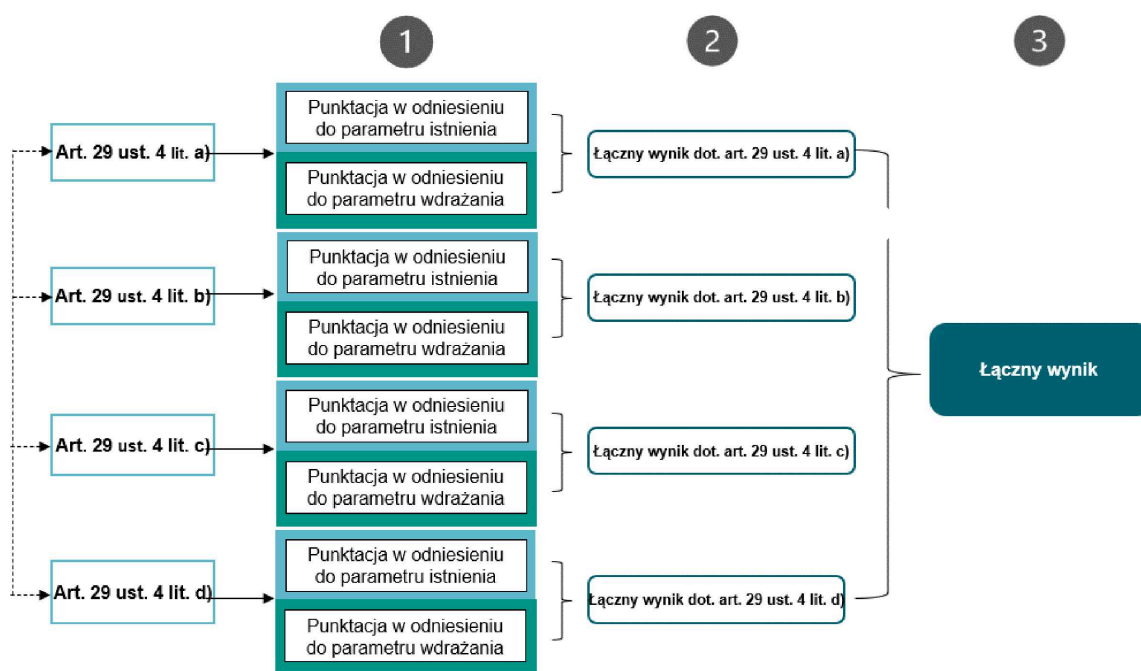
Zgodnie z tą metodyką zdecydowana większość krajów na całym świecie zostanie sklasyfikowana jako kraje o niskim ryzyku. Daje to możliwość skoncentrowania wspólnych działań i zasobów na ochronie lasów na tych obszarach geograficznych, na których wyzwania związane z wylesianiem są bardziej dotkliwe. Pozwala to również wyznaczyć osiągalne cele dla krajów, w których konieczna jest poprawa, a także obniżyć koszty ponoszone przez podmioty.

Jeśli chodzi o kraje o wysokim ryzyku, do czasu przeglądu klasyfikacji w tej kategorii szczególną uwagę zwraca się na kraje objęte sankcjami Rady Bezpieczeństwa ONZ i Rady UE ze względu na szczególne trudności z zachowaniem należytej staranności w łańcuchach wartości tych krajów.

Wszystkie pozostałe państwa niezaklasyfikowane jako kraje o niskim lub wysokim ryzyku pozostają w kategorii standardowej. W ramach tej kategorii metoda analizy wskaźników pozwala na przyjęcie szczególnego podejścia do państw, które znajdują się w dolnej lub górnej części kategorii ryzyka, w wartościach zarówno bezwzględnych (hektary utracone rocznie), jak i względnych (odsetek powierzchni terenów zalesionych utracony rocznie). Współpraca z tymi krajami będzie dla Komisji priorytetem. Jednocześnie Komisja może współpracować z innymi państwami, w szczególności z tymi, które prowadzą znaczącą wymianę handlową z UE w zakresie towarów objętych rozporządzeniem EUDR.

Metodyka jakościowa będzie stanowić wsparcie dla dialogu prowadzonego z tymi krajami w celu poprawy ich sytuacji w dziedzinie wylesiania i w celu ewentualnego uniknięcia klasyfikacji jako krajów o wysokim ryzyku, w tym, w stosownych przypadkach, dla ocen na poziomie regionalnym.

Ocena jakościowa obejmuje kryteria wymienione w art. 29 ust. 4 rozporządzenia EUDR, w szczególności: przedłożone informacje dotyczące skutecznego uwzględnienia emisji i pochłaniania z rolnictwa, leśnictwa i użytkowania gruntów w ustalonym na poziomie krajowym wkładzie do UNFCCC; umowy i inne instrumenty między zainteresowanym krajem a Unią lub jej państwami członkowskimi, dotyczące problemu wylesiania i degradacji lasów oraz ułatwiające osiągnięcie zgodności odnośnych towarów i odnośnych produktów z art. 3, a także skuteczne wdrożenie tych wymogów; obowiązujące przepisy krajowe lub regionalne; dostępność i przejrzystość odpowiednich danych dotyczących przestrzegania lub skutecznego egzekwowania przepisów chroniących prawa człowieka, prawa społeczności tubylczych, społeczności lokalnych i innych posiadaczy zwyczajowych praw własności oraz sankcje nałożone przez Radę Bezpieczeństwa ONZ lub Radę Unii Europejskiej na przywóz i wywóz odnośnych towarów i odnośnych produktów. Poniżej przedstawiono w formie graficznej przegląd oceny jakościowej.

Równoległe prowadzone będą działania informacyjne ze wszystkimi innymi odpowiednimi państwami, w tym z tymi, które prowadzą znaczący handel z UE towarami objętymi zakresem rozporządzenia EUDR.

Aby zapewnić, że najnowsze dostępne dane naukowe będą uwzględniane, klasyfikacja krajów jest procesem dynamicznym, regularnie poddawany przeglądowi pod względem zarówno ilościowym, jak i jakościowym. Nowe dane FAO są udostępniane co pięć lat i będą podstawą, zgodnie z rozporządzeniem, do przeglądu klasyfikacji krajów. Komisja przewiduje, że taki pierwszy przegląd odbędzie się w 2026 r.

W ujęciu ogólnym opracowany przez Komisję system analizy wskaźników jest kluczowym instrumentem w globalnych działaniach na rzecz zwalczania wylesiania i degradacji lasów. Rygorystyczna, oparta na danych i przejrzysta metodyka jest wyrazem zobowiązania Komisji do zapewnienia, aby rozporządzenie EUDR było wdrażane w sposób skuteczny i sprawiedliwy.
